

Tweede Kamerverkiezingen 2021

FNL I standpunten

verdieping

Versterk en behoud de internationale concurrentiepositie van de voedingsmiddelensector

SDG 2

De uitbraak van de corona-pandemie heeft nogmaals bevestigd welke cruciale rol de voedingsmiddelenindustrie in de samenleving speelt. Door goed en snel inspelen van de sector op de situatie, is de productie van levensmiddelen vooralsnog onverminderd hoog gebleven in Nederland. Dit zorgt ervoor dat supermarkten dagelijks worden voorzien van veilig, duurzaam en efficiënt geproduceerd voedsel.

De gevolgen van de coronacrisis zijn tegelijkertijd goed merkbaar in de sector. Veel leden van de FNLI staan momenteel voor grote uitdagingen. Met de sluiting van kantoren en horeca, de annulering van talloze evenementen en complete lockdowns in het buitenland, verliezen producenten – denk aan bijvoorbeeld aardappelen, ijs, koffie en brood en banket – op dit moment een groot deel van hun afzetmarkt in binnen- en buitenland. De coronacrisis zal daarnaast nog lange tijd doorwerken en nopen tot maatregelen om de gezondheid en veiligheid in de samenleving zeker te stellen. De voedingsmiddelenindustrie onderschrijft het belang hiervan. Tegelijkertijd bevelen we aan om de noodmaatregelen van de overheid, ook in deze periode goed af te stemmen op de economische effecten. Juist nu is het van groot belang dat overheidsmaatregelen oog hebben voor alle getroffen sectoren. Op die manier kan het economische herstel

inzetten en kunnen werkgelegenheid, weerbaarheid en investeringsruimte weer toenemen.

De Nederlandse voedingsmiddelenindustrie is enorm export georiënteerd. In 2019 bedroeg de exportwaarde van de levensmiddelenindustrie 39 miljard euro, waarvan het merendeel in Europa werd afgezet. Veel agro-food grondstoffen worden door de FNLI-leden internationaal ingekocht. Deze internationale handel komt echter steeds meer onder druk te staan. Zo belemmert de coronacrisis de internationale toevoer van voedingsmiddelen en ingrediënten, omdat het (tijdelijk) sluiten van grenzen leidt tot vertragingen. Maar ook de Brexit en het ter discussie stellen van Europees overeengekomen handelsverdragen zoals CETA, leiden tot vertragingen in het internationaal handelsverkeer.

Om ervoor te zorgen dat deze sector de Nederlandse samenleving kan blijven voeden en ten behoeve van het behoud van (directe en indirecte) werkgelegenheid, is het van groot belang dat de sector internationaal toonaangevend kan blijven. Om juist de concurrentiepositie van deze bedrijven te bestendigen, is het van groot belang dat beleid ten aanzien van bijvoorbeeld de voedselveiligheid, kwaliteit en duurzaamheid van producten en maatschappelijk verantwoorde handel,

internationaal is afgestemd. Zo wordt tegenstrijdig beleid tussen lidstaten voorkomen en de investeringszekerheid voor bedrijven bevorderd.

De FNLI constateert echter ook dat in recente jaren, lokaal en nationaal beleid de boventoon lijken te voeren. De FNLI ondersteunt bijvoorbeeld de voortrekkersrol die Nederland op zich wil nemen in het Klimaatakkoord. Verduurzaming en klimaatmaatregelen staan centraal in de ambities van de aangesloten leden in de sector en richt zich bovendien op de impact op de totale waardeketen. Voor het realiseren van de duurzaamheidsambities is het van belang dat het Nederlandse klimaatbeleid deze ambities kan versnellen met effectieve en toegankelijke instrumenten. Hieronder lichten we dat graag toe.

Stimuleer internationale duurzame handel en inclusieve supply chains voor de voedingsmiddelenindustrie, om vanuit de Nederlandse koppositie uitdagingen als Brexit en frictie in de wereldhandel proactief te adresseren.

Beleg cruciale wetgeving – bijvoorbeeld op het gebied van voedselveiligheid, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoorde handel in – EU-verband

Geef de voedingsmiddelenindustrie de ruimte om verder te verduurzamen

SDG 13

De levensmiddelenindustrie is een industrie die de 49% CO₂-reductie doelstelling uit het Klimaatakkoord, volledig onderschrijft. In de voedingsmiddelenindustrie is al jaren een trend te zien waarbij door energiebesparende maatregelen de CO₂-uitstoot/kg product afneemt. Er zijn talloze voorbeelden van de ambitieuze doelstellingen die deze bedrijven in de afgelopen jaren gesteld hebben.

Van de in Nederland gevestigde industrie, neemt de levensmiddelenindustrie zo'n 9% van de CO₂-uitstoot voor haar rekening. De huidige uitwerking van het Klimaatakkoord vraagt echter een onevenredig hoge financiële bijdrage van de FNLI leden, ten opzichte van de totale industrie. Daarom benadrukt de FNLI het belang van een integrale kijk van de overheid op de hele systematiek van heffingen en tariefverhogingen op onze sector.

Zo betalen sommige leden van de FNLI sinds 1 januari van dit jaar, tot wel vijf keer meer Opslag Duurzame Energie heffing (ODE-heffing) per ton

uitgestoten CO₂ dan een exemplarisch bedrijf uit de top-12 CO₂-uitstoters van Nederland. Ook zijn veel subsidie-instrumenten met een tendermechanisme zoals de SDE++ niet beschikbaar voor deze industrie, die juist relatief weinig uitstoot. Binnen de SDE++ komen de benodigde verduurzamingstechnieken voor de installaties van de levensmiddelenfabrikanten nauwelijks in aanmerking voor de subsidies.

De FNLI pleit dan ook voor een betere balans in de verdeling van de financiële lasten en toegankelijkheid tot subsidiemaatregelen, waarbij CO₂- uitstoot als basis zou moeten dienen voor het Nederlandse klimaatbeleid. Bovendien moet dit klimaatbeleid naadloos aansluiten op het Europese klimaatbeleid zoals de Green Deal, om het gelijke speelveld van de Nederlandse levensmiddelenindustrie ten opzichte van de rest van Europa, niet te ondermijnen. De voorgestelde CO₂-heffing zal zonder mitigerende maatregelen dan ook leiden tot weglek van productie en investeringen.

Het is de combinatie van de bovengenoemde ODE-heffing, en deze CO₂-heffing die maakt dat de energielasten van de FNLI-leden omhoogschieten ten opzichte van die van hun Europese concurrenten. Om de ijzersterke concurrentiepositie van de Nederlandse levensmiddelenindustrie te behouden, is het van belang dat klimaatbeleid van toepassing is op de gehele Europese industrie.

Draag zorg voor een Klimaatakkoord dat de financiële lasten evenredig verdeelt over de verschillende industriële sectoren.

Verbeter de toegankelijkheid van de hoofdinfrastructuur en subsidiemaatregelen, om alle industriële sectoren in staat te stellen te verduurzamen en zo een significante bijdrage te leveren aan het reduceren van de CO₂-uitstoot in Nederland.

Een integrale aanpak als sleutel naar een gezonde leefstijl

SDG 3

De impact van voeding op gezondheid is een belangrijk maatschappelijk thema voor de FNLI. De voedingsmiddelenindustrie denkt dat er met het Nationaal Preventieakkoord (2018) een ambitieuze, integrale aanpak met vele partijen is overeengekomen. Een gezond gewicht is een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl en als voedingsmiddelenindustrie kunnen we daar een koplopersrol vervullen als het gaat om innovatie en het realiseren van reductiedoelstellingen. In de voedingsmiddelenindustrie zijn in de afgelopen jaren al vele stappen gezet om de hoeveelheden zout, verzadigde vetten en calorieën (suikers en vetten) in producten te reduceren en portiegroottes te verkleinen, de circulariteit en slim design van producten en verpakking te vergroten en voedselverspilling terug te dringen.

De grote uitdaging hierbij is om gezondere voeding te combineren met andere consumentenbehoeften als betaalbaarheid, houdbaarheid, gemak, genieten en een gevarieerd aanbod. Een Europese aanpak voor een grensoverschrijdende sector kan barrières in de keten terugdringen, een gelijk speelveld bevorderen ten opzichte van concurrenten elders in Europa en zo wezenlijk bijdragen aan het verder versnellen van deze inspanningen.

Zet de Nederlandse aanpak voor een gezonde leefstijl op de Europese agenda, waardoor Nederlandse ambities ten aanzien van bijvoorbeeld productsamenstelling, echt impact hebben. Daarmee is aandacht voor een gelijk speelveld voor Nederlandse food-bedrijven, zoals structurele productverbetering en informatie over producten (zoals gezondheid en herkomst van ingrediënten).

Daarom is het van belang dat Nederlands beleid en wet- en regelgeving volledig aansluit bij het Europese beleid, in inhoud en tijdpad scherp in de gaten wordt gehouden wat er in Brussel gebeurt en voorkomt dat hierop te veel vooruit gelopen wordt, waardoor de Nederlandse industrie aan concurrentiekracht inboet. Zo wordt er momenteel in Brussel gewerkt aan de uitwerking van de ambitieuze 'van Boer tot Bord' strategie, waarin maatregelen over voedingsprofielen met maximumgehalten aan suikers, verzadigd vet en zout in bepaalde bewerkte voedingsmiddelen zijn aangekondigd.

Daarnaast spelen in de strijd tegen overgewicht ook factoren als beweging, stress en erfelijkheid een belangrijke rol. Niet alleen de industrie is dus een

belangrijke stakeholder als het gaat om de reductie van overgewicht in de Nederlandse samenleving, maar ook partijen als de overheid, sportverenigingen en het Voedingscentrum, spelen een belangrijke rol in effectief preventiebeleid.

Ook constateert de industrie dat met de aandacht voor overgewicht, ondervoeding vaak juist onderbelicht is. Ondervoeding is ook een serieus probleem, vooral bij ouderen, met gevolgen voor de structurele gezondheid. Desondanks wordt het in de Nederlandse vergrijzende samenleving vaak nog niet voldoende herkend en erkend als probleem door de ouderen zelf, hun omgeving en door de zorgprofessionals om de ouderen heen. Meer aandacht ook hiervoor kan daarmee een goede bijdrage leveren aan vergroting van het bewustzijn.

Daarnaast ziet de FNLI de laatste jaren een sterke roep om een eiwittransitie, waarbij een verschuiving zou moeten plaatsvinden in het voedingspatroon naar meer plantaardige producten en minder dierlijke. Met veel vanzelfsprekendheid wordt veelal vermeld dat plantaardig eten (zonder vlees, vis, ei en/of zuivel) gezonder is. De FNLI denkt echter dat er ook moet

worden gekeken naar voedingsstoffen die juist door dierlijke producten worden geleverd. Het gesprek zou moeten gaan over meer/minder en een balans, in plaats van 'alles of niets'.

Ten slotte constateert de FNLI dat de discussie over product- of ingrediënt specifieke belastingen op basis van gezondheids- of duurzaamheidscriteria, de afgelopen jaren flink is opgeleaid. Het is terecht dat in de discussie over het bevorderen van een gezonde leefstijl alle mogelijke beleidsinterventies bestudeerd worden. FNLI draagt graag bij aan een open en transparante stakeholderdialoog hierover. Maar het is wel van belang dat elke interventie getoetst wordt op de werkelijke bijdrage die geleverd wordt aan het maatschappelijke doel. De FNLI ziet dat, los van de bestuurlijke en administratieve lasten die eruit volgen, veelal is gebleken dat product- of ingrediënt specifieke belastingen niet structureel leiden tot duurzamer of gezonder consumentengedrag.

Op de korte termijn is het effect beperkt vanwege substitutie-effecten waardoor consumenten andere producten (of kwaliteitsniveaus) kiezen, die niet per definitie gezonder of duurzamer zijn. Op de lange termijn is waarneembaar dat veel consumenten

weer op hun oude consumptiepatroon terugvallen. Elke potentiële maatregel, waaronder ook mogelijke product- of ingrediënt specifieke belastingen moet daarom beoordeeld worden op de werkelijke effecten. De FNLI en haar leden onderstrepen het belang van een gezonde leefstijl en als sector blijven we onverminderd werken aan de doelstellingen waaraan we ons collectief en individueel hebben verbonden. Het preventieakkoord – waarin maatregelen in een integrale en ambitieuze aanpak met veel stakeholders zijn vastgelegd – kan deze ambities blijven ondersteunen.

Een nieuwe aanpak gericht op structureel verbeteren van productsamenstelling, met ambitieuze doelstellingen gericht op verlagen van gehalten suiker-, zout en verzadigde vetten, evenals het introduceren van meerdere prikkels om herformulering binnen de voedingsmiddelensector als geheel te stimuleren.

Los van de bestuurlijke en administratieve lasten die eruit volgen, werken product- of ingrediënt specifieke belastingen niet structureel voor het sturen op duurzamer of gezonder consumentengedrag.

Versnel de transitie naar een circulaire economie voor verpakkingen SDG 12

De levensmiddelenindustrie is van oudsher een spil in de circulaire economie. Samen met andere ketenpartijen maken de leden van de FNLI werk van een zo hoogwaardig mogelijke inzet van hun biotische en abiotische stromen. De rol van voedselverpakkingen hierbinnen is in het oog springend en bovenal uitdagend en complex. Het FNLI Brancheverduurzamingsplan 2019-2025 geeft FNLI-leden een concreet handelingsperspectief voor design-interventies voor duurzame en recyclebare verpakkingen.

Maar dat is slechts een deel van de oplossing, want er ligt ook een verantwoordelijkheid bij bedrijven, (lokale) overheden en consumenten, ten aanzien van het actief inzamelen en sorteren en hoogwaardig verwerken om te voorkomen dat verpakkingen als zwerfafval op straat of in zee belanden. Een nationaal afgestemde, effectieve en efficiënte eenvoudige inzameling-infrastructuur is noodzakelijk om effectief te sorteren, hoogwaardig te recyclen en zwerfafval te voorkomen. Diverse inzamelsystemen maken het inzamelen onnodig complex en onduidelijk voor consumenten, iets waarop herhaaldelijk is gewezen door de Europese Commissie.

De FNLI pleit dan ook voor centraal aangestuurde na-scheiding van afval. Op dit moment raakt de stroom plastic-drankenkarton-metalen (PMD) aanzienlijk vervuild door consumenten. De PMD bakken bevatten steeds vaker restafval als kamerplanten, dode dieren en poepluiers, omdat consumenten averechtse financiële prikkels ontvangen wanneer zij moeten betalen voor restafval. Door niet in te zetten op voorscheiding, maar juist op na-scheiding, kan deze specifieke stroom schoner worden (hogere kwaliteit), een positieve CO₂-impact genereren en word wordt er bovendien een hogere opbrengst (in kg) gerealiseerd.

Ook pleit de FNLI voor een scherpere prioritering van kansrijke innovaties. Zo gaat er momenteel jaarlijks meer dan € 3,6 miljard subsidie naar de bijstook van biomassa. Daarmee wordt het verbranden van olie gestimuleerd, terwijl de verpakkende industrie sterk inzet op het recyclen van verpakkingen zonder een cent aan subsidie.

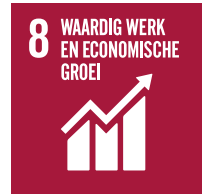
De afgelopen jaren zijn de eerste stappen gezet op weg naar het doel van een circulaire economie in 2030 en 2050. De 'lessons learned' op basis hiervan maken duidelijk dat er nog een aantal stevige belemmeringen

spelen in de transitie naar een circulaire economie. Daaronder vallen ook economische belemmeringen zoals het kunnen versnellen van de business case, maar ook de noodzaak kennis en innovatie breder te verspreiden. Een innovatieaanpak en -middelen vormt dus een belangrijk onderdeel van elke routekaart op weg naar een volledige circulaire economie.

Harmoniseer inzamelsystemen én inzamelbeleid; gericht op gemak voor consumenten en het creëren van waardevolle materiaalstromen voor verwerking in Nederland en binnen de Europese Unie.

Stimuleer geavanceerde sorteertechnieken gericht op het verbeteren van kwaliteit, zodat Rijksoverheid, gemeentes en bedrijven op gezamenlijke doelstellingen focussen.

Investeer in innovatieve recycling technologie gericht op verwerken van complexe materiaalstromen, en om 'downcycling' te voorkomen. Daarmee kan output hoogwaardig ingezet worden, ook in nieuwe verpakkingen voor voeding.

Stimuleer Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen **SDG 8**

De FNLI is dan ook medeondertekenaar van het IMVO Convenant Voedingsmiddelen (2018) en is ervan overtuigd dat dit convenant een goed beleidsinstrument is om samen stappen te zetten op het gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Veel grote bedrijven in de voedingsmiddelensector passen gepaste zorgvuldigheid ('due diligence') toe, rapporteren over hun duurzaamheidsbeleid en onderschrijven de OESO-richtlijnen openlijk.

Het is met name voor het Nederlandse mkb in de voedingsmiddelenindustrie een uitdaging om risico's in de ketens te identificeren en gepaste zorgvuldigheid ('due diligence') toe te passen. Het ontwikkelen van bruikbare instrumenten hiervoor die passen bij de

capaciteit van het mkb, staat daarom hoog op de agenda van het IMVO Convenant Voedingsmiddelen. Een belangrijk aandachtspunt bij de evaluatie van het huidige IMVO-beleid is volgens de FNLI dan ook, om rekening te houden met de beperkte middelen die het mkb heeft.

De FNLI is voorstander van een doordachte, zogenaamde 'smart mix' van maatregelen, met aandacht voor maatwerk, effectiviteit en efficiëntie in een Europese context. Eventuele wet- en regelgeving van toepassing op het IMVO door deze sector, zou in een Europese context tot stand moeten komen om werkelijk 'smart' te zijn.

Ondersteun het midden- en kleinbedrijf (mkb) met middelen en instrumenten om gepaste zorgvuldigheid ('due diligence') uit te kunnen voeren.

Stuur aan op eventuele additionele maatregelen op EU-niveau via een 'smart mix' van zelfregulering (convenanten) tot wetgeving.

FNLi

Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie

Bezoekadres

Kantoorgebouw de Haagsche Zwaan
Schenkkade 50 – etage 13
2595 AR Den Haag

Postadres

Postbus 96949
2509 JH Den Haag

070 336 51 50

info@fnli.nl

www.fnli.nl